

[Aksel Larsen.]

prisen. Hvis man vil tillade sukkerfabrikerne at udvide aktiekapitalen, må man efterhånden gøre det til en betingelse, at de nye aktier sælges til børsens dagskurs, så vil man få adskilligt mere end de 22,5 mill. kr. ind, eller også kan man nøjes med at forøge aktiekapitalen med 10 mill. kr., så får sukkerfabrikerne alligevel mere end 22,5 mill. kr. til rådighed. Det er en metode, som vil være yderst anvendelig i praksis. Nu må jeg vel tilføje, at jeg gør ikke krav på ophavsretten til denne aldeles strålende finansielle idé. Jeg har den fra afdøde Hartvig Frisch, som i 1947 i sukkerudvalget blev stillet over for et forslag om, at sukkerfabrikerne skulle have lov til at udvide deres aktiekapital. Da jeg over for dette forslag sagde: det vil jeg ikke være med til, medmindre de nye aktier bliver solgt til børskurs, så tilføjede Hartvig Frisch, at det på et tidspunkt, hvor man kunne låne i bankerne til 5 pct. — det kunne man dengang — var fuldkommen tåbeligt at ville tegne nye aktier, når man i det forløbne år havde givet 7 pct. i dividende til aktionærerne; det var langt billigere at låne.

Nu er forholdet imidlertid langt grovere, nu er forholdet det, at sukkerfabrikerne muligvis skal give 7 pct. for at låne penge, måske 6 eller 6,5 pct., for det er jo et solidt foretagende; men hvis de vil skaffe penge ved at tegne nye aktier til parikurs, skal sukkerfabrikerne svare antagelig 15 pct., for det er jo det, man i en årrække har udbetalt i udbytte til aktionærerne. Det er altså noget, der kommer til at koste sukkerfabrikerne dyrt og i sidste instans forbrugerne dyrt. Derfor synes jeg, at den højtærede minister skulle have betænkt sig meget, før han gav tilladelse til denne for aktionærerne meget gunstige transaktion. Derfor skulle han have sagt nej.

Så må jeg i øvrigt tillade mig at erindre om, at vi har en lov om en sukkerordning, vedtaget af folketinget og landstinget i 1950. Ifølge denne lov skal der — det står i lovens § 10 — af rigsdagen nedsættes et udvalg på 15 medlemmer, som vælges efter reglerne i grundlovens § 45. Der står videre i § 10:

„Det påhviler ministeren for handel, industri og søfart at holde udvalget underrettet om alle mere betydende forhold

vedrørende sukkerordningen, ligesom udvalget gennem ministeren kan indhente oplysninger om lovens administration.“

Sukkerudvalget har mig bekendt ikke været indkaldt. Det har ikke modtaget underretning af ministeren om, at han har i sinde at tillade en udvidelse af aktiekapitalen. Selv om sukkerudvalgets beføjelser er mikroskopiske, fremgår det efter min mening af denne paragraf, at den højtærede minister ikke har ret til at give tilladelse til udvidelse af sukkerfabrikkernes aktiekapital, uden at han i det mindste har holdt udvalget underrettet. Det er ikke sket, og dermed har den højtærede minister overtrådt sin kompetence.

Hvad i øvrigt angår forholdet mellem udvalget og ministeren, er det således med hensyn til koncessionerne, at de udfærdiges af ministeren efter forhandling med sukkerfabrikerne, og så vidt jeg kan se, pålægger loven ikke pligt til at gå til sukkerudvalget og snakke med sukkerudvalget om koncessionerne, selv om man ganske vist skal underrette det „om alle mere betydende forhold“. Men det kan muligvis være dækket af, at ministeren efter at have underskrevet koncessionerne kommer og fortæller udvalget: nu har jeg underskrevet den koncession.

Det fremgår af lovens § 4, at roeprisen fastsættes af ministeren for handel, industri og søfart efter forhandling med sukkerudvalget, og det fremgår af § 5, at sukkerprisen fastsættes af handelsministeren efter forhandling med sukkerudvalget. Jeg har måttet søge megen sagkyndig juridisk og statsvidenskabelig bistand for at skaffe mig klarhed over, hvad der skal forstås ved disse kryptiske ord „efter forhandling“, men de sagkyndige, jeg har spurgt, og som jeg har den største respekt for, erklærer, at det betyder, at ministeren kan disponere, men han skal ganske vist indkalde sukkerudvalget og fortælle det, hvorledes han vil disponere; han behøver derimod ikke at tage noget som helst hensyn til, hvad sukkerudvalget mener om hans påtænkte standpunkt så lidt som om de dispositioner, han har foretaget.

Ja, hvis denne fortolkning af loven er rigtig, så vil jeg tillade mig at spørge ministeren, om han ikke kan være enig med mig om, at man burde gøre et af to: enten at